

Щомісячний журнал для птахівників

Птахівництво. УКРАЇНА **.ua**

Передплатний індекс **60363**

№5 (41) 2021 року

АГРОПЛЮСІНВЕСТ
РАЗОМ ДО УСПІХУ!

ПерФорМер

мультифункціональний комплекс «6 в 1»,
що володіє антибактеріальними, антикоксидійними
та імуностимулюючими властивостями

Офіційний представник в Україні: ТОВ «АгроПлюсІнвест»

м. Київ, вул. Сумська, 1, оф. 208, +380 67 396 07 70, +380 67 177 34 18

www.agroplusinvest.com, info@agroplusinvest.com.ua

Профілактика кістково-синтетичних порушень при вирощуванні індичат-бройлерів

О.І. Любенко, к.с.-г.н., доцент, О.О. Лисак
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Індики є найбільш чутливою сільськогосподарською птицею до нестачі вітамінів у кормах, що пов'язано з їхніми біологічними особливостями: швидким пересуванням корму по шлунково-кишковому тракту, недостатнім синтезом та обмеженим всмоктуванням ендогенних вітамінів у травному тракті, швидким ростом.

Тому в сучасному індиківництві до комбікормів додають більше ніж 14 вітамінів у вигляді гарантованих добавок.

Якщо нормалізувати мінеральне та вітамінне живлення, можна позбутися безлічі проблем зі здоров'ям поголів'я та подальшим його лікуванням. У збалансованій годівлі індиків-бройлерів обов'язково мають бути наявні певні мінерали й вітаміни, необхідні для нормальної роботи організму.

Хвороби індиків, які пов'язані з кістково-синтетичними порушеннями, дуже важко виліковуються, тому їх профілактика має вагомий значення.

Розведення індиків у присадибних і фермерських господарствах приваблює багатьох власників: ці птахи відрізняються хорошими приростами живої маси в короткі терміни, а їхні тушки мають найбільшу масу серед домашньої птиці. Але індики нерідко піддаються різним захворюванням, які при неправильному лікуванні часто мають летальний результат. Щоб уникнути подібних випадків, господарям потрібно бути заздалегідь підготовленими й обізнаними щодо запобігання порушенням синтезу кісткової тканини в молодняку індиків.

Іноді організм птахів не може добре засвоювати поживні речовини з їжі, це особливості метаболізму, які зустрічаються в різних видів тварин. Набагато частіше дефіцит вітамінів і мінералів з'являється через незбалансовану годівлю. Найкращий базовий

корм для індиків – гранульований корм, збагачений необхідними поживними речовинами для певного віку.

В індиківництві на гіповітаміноз, пов'язаний із браком вітамінного комплексу в організмі, страждає в основному молоде покоління. В індичат проявляється у вигляді занадто вологих очей, виділення слизу зі дзьоба, а також рахіту. Уведення комплексу вітамінів у кормові засоби дасть можливість пташиному організму відновитися та підвищити імунітет.

Недостатність вітаміну D в організмі птиці призводить до зниження синтезу Са-зв'язуючого білка в епітелії кишечника, що, у свою чергу, ускладнює всмоктування іонів Са з кишечника в кров. Тому навіть при достатній кількості в раціоні птиці Са не засвоюється організмом і виділяється в зовнішнє середовище невикористаним.

Характерним доказом гіповітамінозу D є зниження рівня неорганічного Са й P в крові птиці, підвищення активності лужної фосфатази в сироватці крові.

Гіповітаміноз D екзогенного походження виникає в період росту молодняку, в умовах незбалансованої годівлі, нестачі вітаміну D, Са, P. В індичат 2-4-тижневого віку при дефіциті кальцію, пов'язаного з гіповітамінозом D, відзначається діарея, випадан-

ня пір'я, дерматити, збільшення падежу птиці.

Вітамін D₃ є одним із ключових вітамінів, який бере участь у функціонуванні імунної та ендокринної системи, формуванні кісток і метаболізмі, впливає на виробництво лімфокинів – молекул, які формують імунітет, підвищує реакцію організму щодо інфекцій і шкідливих бактерій, знижує кількість простудних захворювань, запобігає розвитку злоякісних утворень, покращує згортання крові.

Кальцій – найважливіший мінерал у раціоні птахів. Як харчова добавка він необхідний при вирощуванні індичат, а також усім самкам, що несуть яйця. Решта птахів отримуватимуть достатню кількість кальцію, якщо поставити їм у клітку мінеральний камінь (з натуральним джерелом кальцію (наприклад, устричні мушлі, крейду).

Давати добавку з кальцієм без ветеринарного призначення не рекомендується: передозування кальцієм може викликати кальцифікацію внутрішніх органів. Дефіцит кальцію провокує переломи; нервозність і страх; агресивну поведінку; потоншення шкаралупи яєць; неможливість відкласти яйця; затримання яєць у тілі несучки; деформацію довгих кісток і хребців. На брак кальцію вказують депресія, слабкість, судоми, тремор.

Дефіцит вітаміну А – одна з найпоширеніших проблем при вирощуванні індичат у ранньому віці. Цей мікроелемент може бути «сам по собі» або у вигляді бета-каротину. Додатки з бета-каротином безпечні для сільськогосподарської птиці, вони не можуть викликати передозування. Але вітаміном А можна перегодувати, його надлишок викликає захворювання скелета й печінки. Дефіцит вітаміну А викликає проблеми з диханням; підвищений ризик бактеріального зараження. Ознаки того, що організм птахів потребує вітаміну А, – це білі плями на очах, у носових пазухах, на дзьобі та навколо нього, хрипи, чхання, втрата апетиту, набрякання очей, млявість, тьмяність пір'я.

Вітамінні добавки в цьому випадку – простий і недорогий спосіб забезпечити індичат достатньою кількістю вітамінів. Важливо користуватися спеціальними вітамінами: їх склад і форма випуску повинні бути розроблені саме для індиків.

Порівняно з іншою сільськогосподарською птицею потреба індиків у поживних і біологічно активних речовинах набагато вища, особливо місце відводять періоду з 1-го по 21-й дні вирощування як найкритичнішому з погляду формування майбутньої продуктивності. Це зумовлено біологічними особливостями індиченят раннього віку: перехід від споживання залишкового жовтка до рослинних кормів; інтенсивний розвиток внутрішніх органів і систем, скелету; формування мікрофлори шлунково-кишкового тракту, імунітету й антиоксидантного захисту та вплив технологічних факторів (зміна навколишніх умов, ветеринарні обробки, транспортування й розміщення в пташниках, якість підготовки приміщень до посадки).

Тому перед нами постало завдання обрати найкращі корми та кормові засоби щодо запобігання кістково-синтетичним порушенням у бройлерних індиків для вирощування їх на м'ясо.

Проаналізувавши породний склад індиків, ми встановили, що найбільш затребувані сьогодні індики-бройлери кросу Біг-6. В індиків біле оперення, вигідніше при реалізації продукції, тому що білих пеньків не видно у світлій шкірі. Індики кросу Біг-6 ростуть

дуже швидко, у 120-денному віці набирають масу в розмірі 4,5–5 кг, до 180-денного віку індики виростають повністю, подальший набір маси відбувається за рахунок жирового відкладення. Забійний вихід м'яса становить 80%. Витончений кістяк часто не витримує такої маси тіла, тому в бройлерних індиків починаються проблеми з кістками.

Дослідивши цінову політику добових бройлерних індичат, фермерське господарство «Нива-2011» (Голопристанського району Херсонської області) на початку квітня 2020 року придбало 250 голів добових індичат кросу Біг-6. Як і весь молодняк, маленькі індичата вимагають уважного, делікатного ставлення й майже цілодобового догляду. Основні проблеми для фермерських господарств при вирощуванні індиків усе-таки становлять не хвороби, а явище, відоме як «падіння на ноги».

«Падіння на ноги» на ділі виглядає як нездатність індика вільно пересуватися на прямих ногах. Особливо до цього схильні індичата-бройлери, яких намагаються вирощувати приблизно так само, як курчат-бройлерів, тобто на обмеженому просторі з рясним годуванням для якнайшвидшого набору маси.

Природою індікам було призначено проходити великі відстані в

пошуках корму. Виведення велико-вагових бройлерних порід індиків призвело до появи проблем із ростом трубчастих кісток ніг в індичат. А правильний розвиток трубчастих кісток в індичат неможливий без постійного руху. У зв'язку з недостатньою кількістю приміщень у господарстві широко використовують вигульне вирощування індиченят, при якому потреба в капіталовкладеннях менша. З настанням гарної погоди індичат переводять на свіже повітря.

У чотиритижневому віці було сформовано дві групи індиченят по 100 голів у кожній (табл. 1). Групи сформовані за методом аналогів і поділені за способом утримання (вигульний і безвигульний). Під час формування груп виявлені особини, які мали проблеми з кістяком. Саме із цієї проблеми нами проведена порівняльна характеристика різних способів вирощування м'ясних індиченят в умовах фермерського господарства та запропоновані заходи щодо запобігання кістково-синтетичних порушенням в індичат-бройлерів.

При безвигульному способі утримання індики більшу частину часу проводили сидячи. Для індичат, що зростають, таке проведення часу фатально. У цей час в індичат не тільки ростуть трубчасті кістки, а й розвиваються сухожилля. Якщо індича сіло й сидить, нікуди не бігаючи, сухожил-

Табл. 1. Ефективність різних способів вирощування м'ясних індиченят в умовах фермерського господарства «Нива-2011»

Показники	Спосіб утримання індиченят	
	вигульний	безвигульний
Кількість голів на початку дослідів, гол.	100	100
Кількість голів у кінці дослідів, гол.	95	93
Збереженість, %	95,0	93,0
Жива маса індиків, кг		
самок	3,78	4,02
самців	6,02	7,22
Отримано приросту живої маси, кг	465,5	522,6
Собівартість 1 кг приросту, грн	65,75	68,20
у тому числі вартість кормів, %	65,3	75,1
Загальна сума витрат, грн	30606,6	39247,2
Реалізаційна ціна 1 кг у тушках, грн	85,00	85,00
Виручка від продажу м'яса, грн	39567,5	44421,0
Чистий прибуток, грн	8960,9	5173,8
Рівень рентабельності, %	29,2	13,1

ля-згиначі вимикаються з роботи й перестають розвиватися, а отже, і збільшуватися в довжину.

У результаті розвивається контрактура, тобто укорочення сухожилля. При короткому сухожиллі суглоб не може працювати й розпрямлятися повноцінно. В індичат виникає викривлення ніг, виправити становище можна лише на початкових стадіях тривалим вигулом індичат. При відсутності повноцінного вигулу контрактури продовжують розвиватися, індича починає пересуватися з важкістю. Дуже частими стають падіння. Вставати після чергового падіння індичаті стає все важче з кожним днем. Такі індиченята падають, намагаючись дістатися до корму. Так як встати їм складно, то індича починає недоїдати, результатом стає виснаження поголів'я та летальні випадки. Оптимальним варіантом буде забити таке індича.

Ще одним серйозним аргументом на користь вигульного способу утримання індичат є необхідність отримання ультрафіолетового випромінювання. У всіх довідниках зазначено, що температура в брудері повинна бути не менше ніж 30°C для добо-вих індичат, поступово знижуючись до 20–25°C. Зазвичай цього домагаються, використовуючи інфрачервоні лампи й забуваючи, що ці лампи нагрівають тільки поверхню, а не повітря. Тільки пізніше від розігрітої поверхні може прогрітися й саме повітря в брудері. Але без вентиляції індичата задихнуться, а вентиляція – це новий потік холодного повітря, що спричиняє протяги.

У сучасних умовах господарювання присадибних і фермерських господарств виникає серйозна проблема щодо забезпечення повноцінною годівлею сучасних кросів. Годувати з перших днів індичат бажано стартовими комбікормами, збалансованими за всіма поживними речовинами, які спеціально розроблено для птиці певного віку. У цих комбікормах повинні міститися всі необхідні речовини, мікроелементи, вітаміни, які потрібні для нормального росту та розвитку птиці для запобігання виникненню різних захворювань птиці.

Якщо можливості придбати вже готовий комбікорм нема, можна са-

Табл. 2. Орієнтовні раціони годівлі індиків кросу Біг-6, %

Корми	Вік птиці			
	1–4 тижні	5–13 тижнів	14–17 тижнів	18–26 тижнів
Кукурудза	39	39	42	40
Пшениця	10	10	10	19,3
Соняшниковий шрот	12	12	12	15
Соєвий шрот	18	17	15	10
Дріжджі кормові	5	5	5	4
Борошно рибне	10	8	5	3
Борошно трав'яне	3,3	6	7,4	5
Сіль	0,3	0,3	0,3	0,5
Монокальційфосфат	0,8	0,3	0,3	0,2
Вапняк + мушля	0,6	1,4	2	2
Премікс	1	1	1	1
У 100 г міститься:				
Обмінна енергія, кКал	290	300	310	315
Сирий протеїн	28	24	18	16
Сира клітковина	4	5	6	6
Кальцій	1,7	1,8	1,8	1,8
Фосфор	1	0,8	0,8	0,8
Натрій	0,4	0,3	0,3	0,3
Лізин	1,5	1,3	0,9	0,85
Метіонін + цистин	1	0,85	0,65	0,55
Метіонін	0,6	0,51	0,38	0,34
Середньодобове споживання корму (г/голову)	100-115	115-200	200-370	370-850

мостійно виготовити кормову суміш, з внесення всіх необхідних основних поживних речовин, вітамінів і мікроелементів, потрібних індичатам.

Нами запропоновані такі орієнтовні раціони годівлі, які стануть у нагоді, для розведення й утримання індиків в умовах присадибних і фермерських господарств (табл. 2).

При підборі джерел кальцію слід враховувати, що для індичат придатні тільки чисті карбонати кальцію зі структурованими дрібними гранулами, високою щільністю й концентрацією кальцію від 33 до 37%. При підборі фосфорного джерела перевагу слід віддавати кормовому монокальційфосфату з концентрацією кальцію 16% і фосфору 23%. Такі фосфати добре розчинні в шлунково-кишковому вмісті та легко за участю вітаміну D всмоктуються в тонкому кишечнику.

Для підвищення резистентності організму інфекціям і стимулюванню росту індичат з 5 по 11 день вирощу-

вання запропоновано застосовувати концентрат вітамінів А, Д₃, Е з розрахунку для молодняку у віці 1–8 тижнів 14,6 мл лікарського засобу на 10 кг корму один раз на тиждень.

Висновки

Для профілактики кістково-синтетичних порушень при вирощуванні індича-бройлерів і не допущенні їх падежу на ноги важливо дотримуватися профілактичних заходів: регулярно вакцинувати птахів; грамотно складати раціони годівлі, щоб до їх складу входили всі необхідні вітаміни й мінерали; дотримуватися режиму годівлі; дотримуватися санітарно-гігієнічних норм і підтримувати на необхідному рівні температуру, вологість, швидкість руху повітря; контролювати, щоб у годівницю потрапляли лише свіжі корми. 🐓

Список використаної літератури складається з 8 найменувань та може бути наданий за потреби